

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

คดีหมายเลขดำที่ อส. ๑๐๐/๒๕๕๘
คดีหมายเลขแดงที่ อส. ๑๐/๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๑ เดือน เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ผู้ฟ้องคดี

ระหว่าง

นางทัศนพร พิกุลทอง ที่ ๑
นายธีระชัย พรหมประเสริฐ ที่ ๒
นางสาวประนอม ชันธสกุล ที่ ๓
นายอภิศักดิ์ พันธเสน ที่ ๔
นางสาวรัตนา ผ่องจิตร ที่ ๕
นายลำจวน ปานพริ้ง ที่ ๖
นายรุ่งทิวา ห่วงนาค ที่ ๗
นางประไพ ชันธสกุล ที่ ๘
นายพงษ์พัฒน์ หล้าเจริญ ที่ ๙

กรมประมง ที่ ๑

ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงคราม ที่ ๒

ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองกลาง
คดีหมายเลขดำที่ ส. ๑๓๗๔/๒๕๕๖ หมายเลขแดงที่ ส. ๑๘๔/๒๕๕๘

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเป็นผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา และตำบลนางตะเคียน ตำบลบ้านปรก ตำบลแม่กลอง อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบอาชีพประมงโดยใช้เครื่องมือโพงพางในแม่น้ำแม่กลองและคลองสาขาสายต่าง ๆ มาตั้งแต่บรรพบุรุษ ได้รับความเดือดร้อนเสียหายเนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาต ในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ เนื่องจากการกระทำที่ฝ่าฝืน พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ห้ามใช้ เครื่องมือโพงพาง รื้อโซ่มาวน หรือกันขู่รื้อโซ่มาวน สี่ หรือเครื่องมือที่มีลักษณะและวิธีการใช้ คล้ายคลึงกันทำการประมง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๑ โดยปิดประกาศ ดังกล่าว ณ ที่ว่าการอำเภอเมืองสมุทรสงคราม ติดประกาศที่เสาโพงพาง ประชาสัมพันธ์ผ่าน ที่ประชุมผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่งประกาศให้หน่วยงานท้องถิ่นปิดประกาศประชาสัมพันธ์ และแจ้งประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุกระจายเสียงสมาคมประมงสมุทรสงคราม ส่วนอำเภออัมพวา ได้มีหนังสือถึงผู้ประกอบการเครื่องมือโพงพางแจ้งการประกาศดังกล่าว และกำหนดให้มีผลบังคับใช้ เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน นับแต่วันปิดประกาศ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า เป็นเครือข่ายประมงพื้นบ้าน ลุ่มน้ำแม่กลอง และชาวบ้านตำบลยี่สาร จึงได้โต้แย้งคัดค้านประกาศดังกล่าว ตามลำดับ ดังนี้ ชาวบ้านตำบลยี่สารมีหนังสือลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อขอผ่อนผันระยะเวลาการรื้อถอนเครื่องมือโพงพาง เนื่องจากกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิต ไม่มีที่ดินและทุนในการประกอบอาชีพอื่น เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้จัดประชุมโดยได้รับฟังว่าการทำประมงโพงพางเป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมเป็นการดักจับสัตว์น้ำ ที่โตเต็มวัยที่มากับกระแสน้ำ มีช่วงเวลาทำการประมงไม่เกิน ๓ ชั่วโมง ต่อวัน เฉพาะช่วงน้ำ ลงไม่เกิน ๑๐ ถึง ๑๕ วัน ต่อมา เครือข่ายประมงพื้นบ้านลุ่มน้ำแม่กลองได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๕ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขอผ่อนผันการยกเลิกการใช้เครื่องมือโพงพางในลำน้ำ และมีหนังสือลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๕ ถึงคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา ขอให้ตรวจสอบการดำเนินการยกเลิกการใช้เครื่องมือโพงพางในลำน้ำจังหวัดสมุทรสงคราม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕ ส่งข้อร้องเรียนของชาวบ้านตำบลยี่สาร และเครือข่ายประมงพื้นบ้านลุ่มน้ำแม่กลองไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อพิจารณา ขณะเดียวกัน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือ ที่ สส ๐๐๐๖/๑๓๓๕๘ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงกำหนดการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาต โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มอบหมาย ให้ศูนย์บริหารจัดการประมงทะเลอ่าวไทยตอนใน สมุทรปราการ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ในพื้นที่ระหว่างวันที่ ๒๔ ถึงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๕ และขอให้ประมงจังหวัดสมุทรสงคราม สนับสนุนกำลังเจ้าหน้าที่ในการสนธิกำลังเพื่อร่วมปฏิบัติงานครั้งนี้ด้วย ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะ

/ผู้แทนเครือข่าย...

ผู้แทนเครือข่ายประมงพื้นบ้านลุ่มน้ำแม่กลองจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕ ถึงรองประธานวุฒิสภา คนที่ ๑ ว่า การดำเนินการของจังหวัดสมุทรสงครามเป็นการดำเนินการด้านกฎหมายเพียงมิติเดียว โดยมีได้คำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวิถีชีวิตของชุมชน จึงขอให้มีการตรวจสอบและประสานงานกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อให้มีการพิจารณาทบทวนการดำเนินการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางในแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์ จังหวัดสมุทรสงคราม โดยขอให้มีการจัดเวทีสาธารณะเพื่อหาทางออกร่วมกัน และมีหนังสือลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๕ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อติดตามผลการหารือทางออกร่วมกันพร้อมทั้งเสนอร่างโครงการวิจัย “ศึกษาวิถีประมงพื้นบ้านลุ่มน้ำแม่กลอง” เพื่อทำวิจัยแบบมีส่วนร่วมกับกรมประมงและภาคีอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้เกิดความชัดเจนของข้อมูลที่เป็นวิถีสันติเฉพาะเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ต่อมา เครือข่ายประมงพื้นบ้านลุ่มน้ำแม่กลองได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๕ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อขอทราบผลการพิจารณาผ่อนผันการยกเลิกการใช้เครื่องมือโพงพางในลำน้ำ และมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕ ถึงประธานคณะกรรมการด้านสิทธิชุมชนและฐานทรัพยากร (นายแพทย์นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ) ขอให้ตรวจสอบการดำเนินการยกเลิกการใช้เครื่องมือโพงพางในลำน้ำจังหวัดสมุทรสงคราม ต่อมา คณะกรรมาธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สว (กมธ ๑) ๐๐๐๙/๗๑๘๓ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๕ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อส่งข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณา โดยมีข้อเสนอแนะในประเด็นสิทธิชุมชนว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากประกาศของจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่องการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางแล้วย่อมต้องรับฟังข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำไปพิจารณาเพื่อคุ้มครองสิทธิชุมชน และเห็นว่าสภาพพื้นที่มีความแตกต่างกัน การศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหการทำประมงโพงพางจึงควรจะมีการศึกษาทางเลือกอื่นหากต้องเลิกใช้เครื่องมือโพงพาง ต่อมา เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ คณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนและฐานทรัพยากร ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ลงพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะแก่ชาวบ้าน ณ วัดเขายี่สาร อำเภออัมพวา และคณะกรรมาธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สว (กมธ ๑) ๐๐๐๙/๗๓๔๑ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๕ แจ้งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ได้ส่งความเห็นของคณะกรรมาธิการดังกล่าว ไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และจังหวัดสมุทรสงครามแล้ว

เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๕ เครือข่ายประมงพื้นบ้านลุ่มน้ำแม่กลองเริ่มเก็บข้อมูลการใช้เครื่องมือโพงพางเบื้องต้น ตั้งแต่แรม ๓ ค่ำ ถึงแรม ๑๓ ค่ำ เดือน ๑๐ ปีมะโรง (พ.ศ. ๒๕๕๕) เป็นเวลา ๑๐ วัน โดยใช้คลองยี่สาร คลองตันลำแพน และคลองแม่กลองเป็นพื้นที่ศึกษา และในวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ เครือข่ายประมงพื้นบ้านลุ่มน้ำแม่กลองได้มีการประชุมร่วมกับ

/นักวิชาการ...

นักวิชาการประมงจากศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง ระหว่างนั้น หน่วยบริหารจัดการประมง บ้านแหลม เพชรบุรี มีหนังสือ ที่ กษ ๐๕๑๐.๖/๖๒๓ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ ถึงเครือข่ายประมง พื้นที่บ้านลุ่มน้ำแม่กลองเพื่อขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลการทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพาง ในลุ่มน้ำแม่กลอง และในวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ เครือข่ายประมงพื้นที่บ้านลุ่มน้ำแม่กลอง ได้เข้าร่วมรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กรมเจ้าท่า สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ได้ชี้แจงต่อคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๐๕๑๐.๖/๖๕๗๓ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ ถึงเครือข่ายประมงพื้นที่บ้านลุ่มน้ำแม่กลอง สรุปความได้ว่า สำหรับข้อเสนอการดำเนินการวิจัย เพื่อเพิ่มบทบาทชาวประมงพื้นที่ที่เคยเป็นแต่ผู้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติมาเป็นผู้ร่วมดูแลรับผิดชอบ บำรุงรักษาทรัพยากรที่ตนเองได้มีส่วนใช้ประโยชน์อย่างสมภาคภูมินั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยินดี ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชนภายใต้ ระเบียบและข้อกฎหมาย และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ สส ๐๐๐๖/๑๕๒๙๓ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ แจ้งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ว่าไม่สามารถผ่อนผันให้ผู้ประกอบอาชีพโพงพางไม่ได้ รับอนุญาตได้ เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ เครือข่ายประมงพื้นที่บ้านลุ่มน้ำแม่กลองจึงเข้าชี้แจง ต่อคณะกรรมการด้านสิทธิชุมชนและฐานทรัพยากร ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ เครือข่ายประมงพื้นที่บ้านลุ่มน้ำแม่กลองได้เข้าร่วมการสัมมนา เรื่อง สิทธิชุมชน กฎหมาย และการจัดการทรัพยากรประมงพื้นบ้าน ณ ศาลากลางจังหวัด สมุทรสงคราม ระหว่างคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา คณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนและฐานทรัพยากร ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และมูลนิธิเพื่อการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ (ประเทศไทย) (Thai Water Partnership Thailand) โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เสนอต่อที่ประชุมให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่าย ได้แก่ (๑) ตัวแทนชาวประมงโพงพาง (๒) ตัวแทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง (๓) หน่วยงานวิชาการ หรือหน่วยงานวิจัยที่เป็นกลาง เพื่อหาทางออกของปัญหาการทำประมงโพงพางโดยใช้ข้อเท็จจริง ในพื้นที่ด้วยการทำวิจัยแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสามฝ่าย ปรากฏตามบันทึกการเดินทาง ของคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ และในการประชุมของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำ ทะเล และชายฝั่ง ในคณะกรรมการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา ครั้งที่ ๒๒/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบตามบันทึกการเดินทางดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคณะกรรมการสามฝ่ายที่จะมีการจัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาการใช้เครื่องมือโพงพาง หลังจากนั้น เครือข่ายประมงพื้นที่บ้านลุ่มน้ำแม่กลองได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๖ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชี้แจงการปฏิบัติงานและสอบถาม

/ความคืบหน้า...

ความคืบหน้าในการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่าย ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ถึงประธานคณะกรรมการสิทธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา อ้างถึงการนัดสมมนาเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่งรายชื่อผู้แทนเพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสามฝ่ายแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังมิได้แจ้งรายชื่อแต่อย่างใด และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือ ที่ สส ๐๐๐๗/๕๕๖๕ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖ แจ้งเครือข่ายประมงพื้นบ้านลุ่มน้ำแม่กลองว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังมิได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ร่วมเป็นคณะกรรมการสามฝ่าย โดยเมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖ คณะกรรมการสิทธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา ได้มีรายงานผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนกรณีขอให้ตรวจสอบการดำเนินการยกเลิกการใช้เครื่องมือโพงพางในลำนน้ำจังหวัดสมุทรสงคราม โดยมีข้อสรุปว่าควรจะต้องเคารพต่อสิทธิชุมชนและควรจัดให้มีการศึกษาอย่างถูกต้องรอบด้าน ก่อนที่จะมีการสั่งให้เรือถอนเครื่องมือโพงพาง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๕๑๐.๒/๔๑๙๐ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปัญหาในภาพรวมทั้งประเทศและได้ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามมติคณะรัฐมนตรีในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ส่วนวิธีปฏิบัติเพื่อการแก้ไขปัญหาอาจมีรายละเอียดแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ โดยผู้รับผิดชอบแต่ละพื้นที่ที่จะพิจารณาและดำเนินการตามความเหมาะสม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ขัดข้องในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะแต่งตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อแก้ไขปัญหาการทำประมงโพงพางในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนองค์ประกอบและรายชื่อคณะกรรมการนั้น ขอให้จังหวัดแต่งตั้งจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ เครือข่ายประมงพื้นบ้านลุ่มน้ำแม่กลองจึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๖ ขอให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายศิริวิวัฒน์ ขจรประศาสน์) พิจารณาข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการทำประมงโพงพาง โดยได้อ้างถึงข้อสรุปจากการสัมมนา “สิทธิชุมชน กฎหมาย และการจัดการทรัพยากรประมงพื้นบ้าน” เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ ที่ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนั้น จึงขอให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่อนผันการเรือถอนเครื่องมือโพงพางในเขตจังหวัดสมุทรสงครามและขอให้สนับสนุนการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อหาทางออกร่วมกัน แต่กลับปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ผู้ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางแจ้งการครอบครอง ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ โดยให้แจ้งการครอบครอง ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันลงนามในประกาศ เครือข่ายประมงพื้นบ้านลุ่มน้ำแม่กลองจึงมีหนังสือลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อคัดค้านผลการประชุม เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๖ ว่า การประชุมดังกล่าวข้างต้นเป็นไปเพื่อปิดเป็นผลการสัมมนา เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ ที่มีมติให้จัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายร่วมกันพิจารณาหาทาง

/แก้ไขปัญหา...

แก้ไขปัญหาการทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพาง พร้อมส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประธานอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนและฐานทรัพยากร และคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา เพื่อทราบ และได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ถึงนายกรัฐมนตรีขอให้ชะลอการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม โดยส่งผ่านสภาเกษตรกรจังหวัดสมุทรสงคราม ตลอดจนมีหนังสือลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร้องเรียนกรณีการดำเนินการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางไม่ชอบด้วยหลักธรรมาภิบาล และมีหนังสือลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ติดตามความคืบหน้าการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่าย และการยกเลิกประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ผู้ที่ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางแจ้งการครอบครอง ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖ (ที่ถูกคือ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖)

ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเห็นว่า ประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาต ในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ ทั้งที่การออกประกาศดังกล่าวเป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนอันจะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะอ้างว่าเป็นการกระทำที่อาศัยอำนาจเฉพาะตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ห้ามใช้เครื่องมือโพงพาง รื้อโซมาน หรือกันซู่รื้อโซมาน ลี หรือเครื่องมือที่มีลักษณะและวิธีการใช้คล้ายคลึงกันทำการประมง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๑ ก็ตาม แต่ก็ยังเป็นประกาศที่มีมานานและไม่เคยมีการใช้บังคับในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและประชาชนในพื้นที่ไม่เคยทราบข้อห้ามในการทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพาง ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกประกาศที่พิพาท จึงเป็นกรณีที่มีได้คำนึงถึงรัฐธรรมนูญที่ได้บัญญัติเรื่องสิทธิในการรับรู้ข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผล จากหน่วยงานราชการหรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตหรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว ส่วนประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ห้ามใช้เครื่องมือโพงพาง รื้อโซมาน หรือกันซู่รื้อโซมาน ลี หรือเครื่องมือที่มีลักษณะและวิธีการใช้คล้ายคลึงกัน ทำการประมง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๑ เป็นการออกประกาศโดยอาศัยผลการศึกษาผลกระทบการทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพาง ในพื้นที่คลองสรรพาสาไมตเพียงแห่งเดียวเท่านั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องทำการศึกษาผลกระทบจากการใช้เครื่องมือโพงพางในบริเวณแหล่งน้ำจืดและชายฝั่งทะเล

/โดยมุ่งเน้น...

โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับวิธีการบริหารจัดการเป็นเฉพาะกรณี หรือเฉพาะพื้นที่ การนำเอาผลการศึกษาเพียงพื้นที่เดียวมาใช้กับทุกพื้นที่จึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบในเชิงวิธีการและมาตรการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้กับเครื่องมือประมงอื่นประเภทเคลื่อนที่ เช่น อวนลาก อวนรุนและคราดหอย ซึ่งเป็นเครื่องมือทำลายล้าง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กลับออกมาตรการเพียงกำหนดขนาดของอวน เขตระยะห่างจากชายฝั่งที่ห้ามเข้าทำการประมง หรือกำหนดพื้นที่ห้ามทำการประมงในฤดูปลาทาวางไข่ แต่เครื่องมือประจำที่แบบโพงพางซึ่งกำกับดูแลง่ายกว่าและเป็นวิถีชีวิตวัฒนธรรมที่เก่าแก่ มีมาก่อนพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๔๐ กลับไม่มีการพิจารณาในเชิงการปรับกระบวนการ มาตรการแต่อย่างใด เมื่อฟังว่าประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาต ในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เข้ารื้อถอนเครื่องมือโพงพางของประชาชนในพื้นที่ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเห็นว่า การจัดสัมมนา เรื่อง สิทธิชุมชน กฎหมาย และการจัดการทรัพยากรประมงพื้นบ้าน เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ มีข้อตกลงร่วมกันว่าจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อหาทางออก ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการตามข้อตกลงดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กลับมีประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ผู้ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางแจ้งการครอบครอง ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ ทั้งๆ ที่ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่าย จึงเป็นการกระทำทางปกครองสองประการที่ขัดกัน ไม่อาจคาดหมายได้ว่าหากแจ้งการครอบครองหรือไม่แจ้งการครอบครองแล้ว จะเกิดผลประการใด เพราะผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้หามาตรการใดมาเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น และมีการพยายามเข้ามารื้อถอนเครื่องมือโพงพางของประชาชนในพื้นที่ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองถือเป็นการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรด้วยไม่ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อศึกษาวิจัยหาทางแก้ไขปัญหา เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า และประชาชนในพื้นที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ทำให้วิถีชีวิตวัฒนธรรมการทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพางถูกทำลาย ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. เพิกถอนประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาตในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ หรือให้มีการยุติ ชะลอการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามไปก่อน จนกว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกับผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและประชาชนจะได้ทำการศึกษาวิจัย

/ถึงผลกระทบ...

ถึงผลกระทบที่แท้จริงของเครื่องมือโพงพาง และแนวทางแก้ไขปัญหตามมติการสัมมนา เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ แล้วเสร็จ จึงจะดำเนินการอื่นใดตามกฎหมายต่อไป

๒. เพิกถอนประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ผู้ที่ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางแจ้งการครอบครอง ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ หรือให้มีการยุติ ชะลอการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามไปก่อนจนกว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกับผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและประชาชนจะได้ทำการศึกษาวิจัยถึงผลกระทบที่แท้จริงของเครื่องมือโพงพาง และแนวทางแก้ไขปัญหตามมติการสัมมนาเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ แล้วเสร็จ จึงจะดำเนินการอื่นใดตามกฎหมายต่อไป

๓. ห้ามผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม จนกว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกับผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและประชาชนจะได้ทำการศึกษาวิจัยถึงผลกระทบที่แท้จริงของเครื่องมือโพงพาง และแนวทางแก้ไขปัญหตามมติการสัมมนาเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ แล้วเสร็จ จึงจะดำเนินการอื่นใดตามกฎหมายต่อไป

๔. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อการศึกษาหาทางออกของปัญหาการทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพาง ด้วยการใช้ข้อเท็จจริงในพื้นที่และยุติปัญหาการใช้เครื่องมือโพงพางด้วยการทำงานวิจัยแบบมีส่วนร่วมตามมติการสัมมนา เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕

ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ายื่นคำร้องลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชะลอการบังคับใช้ประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาตในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ และประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ผู้ที่ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางแจ้งการครอบครอง ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ และชะลอการเข้ารื้อถอนโพงพางของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและประชาชนในเขตจังหวัดสมุทรสงครามไว้เป็นการชั่วคราวก่อนการพิพากษาจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ศาลมีคำสั่งลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ ยกคำขอคุ้มครองชั่วคราวของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า

ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ายื่นคำร้องลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ ขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชะลอการบังคับใช้ประกาศทั้งสองฉบับของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และชะลอการดำเนินการเข้ารื้อถอนโพงพางของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและประชาชนในเขตจังหวัดสมุทรสงครามไว้เป็นการชั่วคราวก่อนการพิพากษาจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ศาลมีคำสั่งลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๗ ไม่รับคำขอบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า

/ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง...

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้การว่า เครื่องมือโพงพางเป็นเครื่องมือทำการประมงประเภทเครื่องมือประจำที่ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๑๒) ซึ่งตามมาตรา ๓๑ กำหนดห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำประเภทที่สาธารณประโยชน์ ผู้ฝ่าฝืนมีความผิดตามมาตรา ๖๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ การทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางจะทำให้เฉพาะบริเวณที่จับสัตว์น้ำที่ได้มีการประกาศกำหนดให้เป็นที่อนุญาตประเภทโพงพางแล้วเท่านั้น และจะทำให้เฉพาะผู้ที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น สาเหตุที่มีกฎหมายกำหนดห้ามในลักษณะดังกล่าวเนื่องจากเครื่องมือโพงพางเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูง ทำการประมงในลักษณะของเครื่องมือประจำที่โดยการวางเครื่องมือขวางทางเดินของสัตว์น้ำ ทำลายพันธุ์สัตว์น้ำอย่างร้ายแรงโดยไม่แยกชนิดและขนาด ไม่ว่าจะเป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์หรือสัตว์น้ำวัยอ่อนขนาดเล็ก ตัดวงจรชีวิตของสัตว์น้ำที่ต้องการโยกย้ายถิ่นฐานในการขยายพันธุ์ กีดขวางทางสัญจรทางน้ำ เป็นอันตรายต่อการเดินเรือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้กำหนดเป็นนโยบายมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๑ ให้มีการลดจำนวนเครื่องมือทำการประมงประเภทนี้ โดยการออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องห้ามใช้เครื่องมือโพงพาง รื้อโซมาน หรือกันขูร์โซมาน ลี หรือเครื่องมือที่มีลักษณะและวิธีการใช้คล้ายคลึงกัน ทำการประมง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๑ โดยกำหนดห้ามใช้เครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาตในที่จับสัตว์น้ำทุกแห่งทั่วราชอาณาจักร ผู้ที่ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางในปัจจุบันจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตมาก่อนวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๐๓ หากผู้ได้รับอนุญาตรายเดิมไม่สามารถทำการประมงได้กรณีใดก็ตาม ห้ามโอนใบอนุญาตให้แก่ผู้อื่นรวมทั้งผู้รับมรดก โดยให้จังหวัดประกาศยุบเลิกโพงพางที่อนุญาตแห่งนั้นเสียและให้จำหน่ายออกจากทะเบียนที่จับสัตว์น้ำ การดำเนินการดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพโดยมีรัฐธรรมนูญเป็นฐานอำนาจ โดยกำหนดไว้เท่าที่จำเป็นและไม่เป็นการกระทบถึงสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพ และการที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกประกาศห้ามใช้เครื่องมือโพงพางดังกล่าว เพื่อกำหนดห้ามใช้เครื่องมือโพงพาง เนื่องจากปรากฏข้อมูลวิชาการที่แน่ชัดแล้วว่า การทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางเป็นการทำลายพันธุ์สัตว์น้ำอย่างร้ายแรง โดยเป็นการจับสัตว์น้ำโดยไม่เลือกชนิดและขนาด สัตว์น้ำที่จับได้ส่วนใหญ่มีขนาดเล็กกว่าขนาดแรกเริ่มสืบพันธุ์ อันเป็นการตัดวงจรการสืบพันธุ์ของสัตว์น้ำ ดังจะเห็นได้จากรายงานการสำรวจทรัพยากรสัตว์น้ำที่จับได้จากเครื่องมือประมงโพงพางในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามของผู้ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย เมื่อวันที่ ๑๕ วันที่ ๑๖ และวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นพื้นที่พิพาทในคดีนี้ ปรากฏว่าสัตว์น้ำที่จับได้ส่วนใหญ่เป็นกุ้ง

/ประเภทต่างๆ...

ประเภทต่างๆ และเป็นกึ่งขนาดเล็กกว่าขนาดแรกเริ่มสืบพันธุ์ นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังได้ศึกษาต้นทุน ผลตอบแทนและความสูญเสียทางการเงินจากการทำประมงด้วยเครื่องมือ โพงพางบริเวณคลองสรรพสามิต ซึ่งเป็นเอกสารวิชาการฉบับที่ ๕/๒๕๕๒ ปรากฏผลการศึกษายืนยันว่า การทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางส่งผลกระทบในระยะยาวต่อการประมงทั้งระบบ เนื่องจากพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ถูกจับไปก่อนที่จะปล่อยไข่ เพื่อเพิ่มประชากรกุ้งในแหล่งน้ำและความสูญเสียที่เกิดจากการนำสัตว์น้ำเศรษฐกิจขึ้นมาใช้ก่อนขนาดแรกเริ่มสืบพันธุ์ หากปล่อยให้ลูกสัตว์น้ำเติบโตได้ขนาดแรกเริ่มสืบพันธุ์จะเป็นประโยชน์มากกว่า สำหรับมาตรการห้ามใช้เครื่องมือโพงพางเป็นการกำหนดห้ามใช้บังคับโดยทั่วไป มิได้มีความมุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กลุ่มบุคคลหนึ่งกลุ่มใดโดยเฉพาะเจาะจงสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๙ ส่วนมาตรา ๔๓ เรื่องการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพก็มีหลักเกณฑ์ในลักษณะเดียวกัน การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เข้ารื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ปลูกสร้างโดยฝ่าฝืนกฎหมายนั้น เป็นการใช้อำนาจในฐานะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ อันเป็นการปฏิบัติการทางปกครอง ที่กฎหมายกำหนดไว้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องมีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า หรือต้องมีการแจ้งให้มีการรื้อถอนก่อน

สำหรับประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาต ในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ เป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการตามแนวทางที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้กำหนดขั้นตอนการแก้ไขปัญหาเครื่องมือโพงพางและเครื่องมือประจำที่เป็นแนวปฏิบัติให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดชายทะเลทุกจังหวัด ถือปฏิบัติ ๕ ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ ๑ สำรวจข้อมูลเครื่องมือประมงในพื้นที่ ขั้นตอนที่ ๒ สร้างความเข้าใจให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ขั้นตอนที่ ๓ ออกประกาศให้เจ้าของเครื่องมือโพงพางรื้อถอนตามกำหนดเวลา ขั้นตอนที่ ๔ เจ้าหน้าที่ทำการรื้อถอน ขั้นตอนที่ ๕ สร้างกระบวนการต่อเนื่องอย่างยั่งยืนพร้อมผลักดันเข้าแผนจังหวัด ประกาศให้รื้อถอนเครื่องมือโพงพางในขั้นตอนที่ ๓ จึงเป็นเพียงการแจ้งประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบอาชีพประมงโพงพางในพื้นที่ทราบว่าการกระทำดังกล่าวผิดกฎหมาย และให้โอกาสผู้ครอบครองเครื่องมือโพงพางเข้ารื้อถอนเครื่องมือได้เอง เพื่อให้สามารถนำเสาโพงพางและอวนไปใช้ประโยชน์ได้ ส่วนประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ผู้ที่ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางแจ้งการครอบครอง ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ ก็เป็นเพียงการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบอาชีพประมงโพงพางแจ้งข้อมูลต่อทางราชการ เพื่อดำเนินการให้การช่วยเหลือต่อไป ประกาศที่พิพาททั้งสองฉบับจึงมิใช่กฎหมายตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ และการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้อำนาจในการรื้อถอนเครื่องมือ

/โพงพาง...

โพงพางที่ปลูกสร้างโดยผิดกฎหมาย เป็นการกระทำโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๑ และ มาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ประกอบประกาศกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ เรื่อง ห้ามใช้เครื่องมือโพงพาง รั้วโซมาน หรือกันชูรั้วโซมาน ลี หรือเครื่องมือ ที่มีลักษณะและวิธีการใช้คล้ายคลึงกัน ทำการประมง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๑ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ามีคำขอเพิกถอนประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาต ในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ และประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ผู้ที่ทำการประมง ด้วยเครื่องมือโพงพางแจ้งการครอบครอง ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ จึงเป็นคำขอที่ศาล ไม่อาจกำหนดค่าบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ และโดยที่การฟ้องขอให้เพิกถอนกฎหรือคำสั่ง จะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้ยื่นฟ้องโดยมีคำขอให้ศาลเพิกถอน ประกาศที่พิพาททั้งสองฉบับเมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ จึงเป็นคำฟ้องที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนด ระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว ส่วนคำขอห้ามมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเข้ารื้อถอนเครื่องมือโพงพาง ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามนั้น เป็นคำขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง งดเว้นการปฏิบัติตามกฎหมาย ที่ศาลไม่อาจกำหนดค่าบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ศาลจึงไม่อาจ รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าไว้พิจารณาได้

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าอ้างว่า การประกอบอาชีพประมงโพงพางและการรวมกลุ่ม กันเป็นชุมชนของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและเครือข่ายเป็นการดำเนินการตามสิทธิชุมชนและการฟ้องคดี เป็นการใช้สิทธิชุมชนตามมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นั้น การให้ความคุ้มครองบุคคลรวมตัวกันเป็นชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชน ท้องถื่นดั้งเดิมที่จะมีสิทธิในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น จะต้องเป็น การจัดการอย่างสมดุลและยั่งยืนตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนด แต่การที่ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าใช้เครื่องมือโพงพางทำการประมงนั้น ปรากฏผลการศึกษาทางวิชาการว่า เป็นการจับสัตว์น้ำก่อนโตเต็มวัย มิใช่การจัดการอย่างสมดุลและยั่งยืน จึงไม่ได้รับการคุ้มครอง จากรัฐธรรมนูญ ส่วนกรณีใช้สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษาและการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและ ต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ได้รับความคุ้มครองตามความเหมาะสมนั้น การทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพางของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า

/จะทำให้...

จะทำให้การดำรงชีวิตของกลุ่มผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเองและคุณภาพชีวิตของผู้ทำประมงโดยเครื่องมืออื่นได้รับผลกระทบอย่างชัดเจน การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ เข้ารื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ผิดกฎหมาย มิใช่เป็นการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจเกิดผลกระทบต่อชุมชน แต่เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเท่านั้น หากกลุ่มของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเลิกการทำประมงโดยใช้เครื่องมือโพงพางจะเป็นผลดีต่อชุมชนในระยะยาว ดังจะเห็นได้จากในหลายพื้นที่ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการรื้อถอนเครื่องมือโพงพาง มีจำนวนสัตว์น้ำที่เพิ่มขึ้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า การอ้างและใช้สิทธิตามมาตรา ๒๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นั้น ต้องเป็นการใช้สิทธิและเสรีภาพเท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น แต่การทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพางที่ทางกันและดักจับสัตว์น้ำโดยไม่เลือกทั้งชนิดและขนาด เป็นการขวางกั้นทางสัญจรทางน้ำ แม้มิใช่เส้นทางที่มีเรือสัญจรไปมาเป็นประจำก็ตาม แต่ถือเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงฟังไม่ขึ้น

สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าอ้างถึงการสัมมนา เรื่อง สิทธิชุมชน กฎหมายและการจัดการทรัพยากรประมงพื้นบ้าน เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ ประกอบด้วย เครือข่ายประมงพื้นบ้านลุ่มน้ำแม่กลอง คณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา คณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนและฐานทรัพยากร ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และมูลนิธิเพื่อการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ (ประเทศไทย) (Thai Water Partnership Thailand) ในการสัมมนาดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เสนอต่อที่ประชุมว่าให้มีการตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อหาทางออกของปัญหาการทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพาง ด้วยการทำวิจัยแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี โดยผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ามีคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อการศึกษาหาทางออกของปัญหาการทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพางนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับเชิญโดยขอให้จัดส่งวิทยากรเข้าร่วมสัมมนา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้ส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมเป็นวิทยากร โดยปรากฏว่าผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า ดังนั้น มติหรือข้อเสนอของการสัมมนาจึงเป็นความเห็นของกลุ่มผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการประสานงานกับนักวิชาการที่เป็นกลางจากสถาบันการศึกษาเพื่อเข้ามามีส่วนในคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อศึกษาหาทางออกของการทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพาง การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้เป็นการกระทำที่ละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ทั้งการดำเนินการศึกษาเพื่อหาทางออกของปัญหาการทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพางนั้นมิได้เป็นเงื่อนไขให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในการที่จะงดเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย เนื่องจากการทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพางเป็นการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

/จึงได้ดำเนินการ...

จึงได้ดำเนินการจับกุมและรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ปลูกสร้างโดยฝ่าฝืนกฎหมายทั่วประเทศอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ขอให้ศาลพิพากษายกฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า เครื่องมือโพงพางเป็นเครื่องมือประมงประเภทประจำที่ เป็นเครื่องมือที่ต้องห้ามมิให้บุคคลใดตั้ง ปัก หรือสร้างลงในที่สาธารณะประโยชน์ ส่วนที่จับสัตว์น้ำอื่นๆ ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการเช่นนั้น โดยมีได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาลดจำนวน ห้ามโอน และไม่อนุญาตให้ทำประมงโดยเครื่องมือดังกล่าวตั้งแต่ว่าปี พ.ศ. ๒๔๙๑ และภายหลังพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มีผลใช้บังคับ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ห้ามใช้เครื่องมือโพงพาง รื้อโซมาน หรือ ก้นชูรื้อโซมาน ลี หรือเครื่องมือที่มีลักษณะและวิธีการใช้คล้ายคลึงกัน ทำการประมง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๑ กำหนดให้เป็นเครื่องมือประมงต้องห้ามโดยเด็ดขาด เครื่องมือโพงพางจึงเป็นเครื่องมือประมงต้องห้ามตามมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ประกอบประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๑ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาตในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ และประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ผู้ที่ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางแจ้งการครอบครอง ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ จึงเป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและประชาชนที่ทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพางโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายรื้อถอนเครื่องมือโพงพางดังกล่าว ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการตามกฎหมายต่อผู้กระทำความผิดอย่างต่อเนื่องทั่วประเทศ ทั้งเครื่องมือโพงพางในแม่น้ำลำคลองและเครื่องมือโพงพางในทะเลปากอ่าว โดยมีได้เลือกปฏิบัติเฉพาะพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมหรือมีเจตนาถั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า และเมื่อพิจารณาลักษณะของเครื่องมือโพงพางที่มีการปักหลักติดตั้งโพงพางต่อเนื่องตลอดแนวคลอง โดยตั้งวางสลับตำแหน่งแบบฟันปลาฝั่งซ้ายและฝั่งขวาแม่น้ำหรือลำคลองในลักษณะที่เป็นการดักสัตว์น้ำตามทางเดินของสัตว์น้ำที่มาตามกระแสน้ำโดยไม่เลือกชนิด ประเภท และขนาด น่าเชื่อได้ว่าเครื่องมือประมงดังกล่าวเป็นเครื่องมือประมงที่ทำลายพันธุ์สัตว์น้ำ และมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิของผู้ทำอาชีพประมงประเภทอื่นโดยชอบ กีดขวางการสัญจรทางน้ำและผู้ประกอบอาชีพประมงรายอื่นอย่างชัดเจน ทำให้เกิดอุบัติเหตุทางน้ำมีผู้เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บหลายราย แม้ปริมาณ

/ของผู้สัญจรทางน้ำ...

ของผู้สัญจรทางน้ำจะมีจำนวนไม่มากเมื่อเทียบกับในอดีต ก็หาเป็นเหตุที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจะนำมากล่าวอ้างได้ และแม้การประกอบอาชีพประมงโพงพางจะเป็นการประกอบอาชีพโดยเสรีตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยรับรองไว้ก็ตาม แต่การใช้เสรีภาพดังกล่าวก็ต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นตามมาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ด้วย การจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า เพื่อควบคุมหรือกำหนดมาตรการในการทำการประมงและการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อันเป็นการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยรวม และเป็นการห้ามเฉพาะการใช้เครื่องมือประมงประเภทโพงพางเท่านั้น โดยไม่ได้ห้ามทำประมงโดยเครื่องมือประเภทอื่นที่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด ประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาตในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ และประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ผู้ที่ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางแจ้งการครอบครอง ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ และการดำเนินการให้รื้อถอนเครื่องมือโพงพางของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามที่ฝ่าฝืนกฎหมายและไม่ปฏิบัติตามประกาศดังกล่าว จึงเป็นการจำกัดเสรีภาพของบุคคลในการประกอบอาชีพประมงที่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๓ วรรคสอง และเป็นมาตรการที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่มหาชน ยิ่งกว่าก่อให้เกิดความเสียหายแก่เอกชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าอ้างว่าการทำประมงโพงพางเป็นการรวมกลุ่มเพื่ออนุรักษ์เครื่องมือโพงพางอันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมนั้น เห็นว่า การรวมกลุ่มเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมเพื่ออนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น จะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์แก่ส่วนตนหรือกลุ่มของตน เมื่อวินิจฉัยแล้วว่า ลักษณะการตั้ง ปักหรือสร้างโพงพางในหลายพื้นที่ มีการปักหลักติดตั้งต่อเนื่องตลอดแนวคลอง โดยตั้งวางสลับตำแหน่งแบบฟันปลาฝั่งซ้ายและฝั่งขวาแม่น้ำหรือลำคลอง เป็นลักษณะการดักสัตว์น้ำตามทางเดินของสัตว์น้ำที่มาตามกระแสน้ำโดยไม่เลือกชนิด ประเภท และขนาด ข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเครื่องมือประมงดังกล่าวเป็นเครื่องมือประมงที่ทำลายพันธุ์สัตว์น้ำ จำกัดสิทธิของผู้ทำอาชีพประมงประเภทอื่นโดยชอบ กีดขวางการสัญจรทางน้ำ การรวมกลุ่มของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงไม่ได้เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมในการจัดการ บำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ บัญญัติรับรองไว้ ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงไม่อาจรับฟังได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

/ออกประกาศ...

ออกประกาศที่พิพาทและการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้จัดเวทีสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นในการหาแนวทางแก้ไข ปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและประชาชนผู้ประกอบอาชีพประมงโพงพาง โดยมีข้อสรุปร่วมกันให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ อันเป็นข้อสัญญาพันธะผูกพันหรือสัญญาประชาคมที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีต่อผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า และประชาชนผู้ประกอบอาชีพประมงโพงพาง และเป็นอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดิน แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าตั้งแต่วันเวลาดังกล่าวจนถึงปัจจุบัน ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการดังกล่าว เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดินในการช่วยเหลือผู้ประกอบอาชีพทำประมง และพิพาทฯ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่าย (ไตรภาคี) เพื่อแก้ไขปัญหาหรือเยียวยา ความเดือดร้อนจากการต้องเลิกอาชีพประมงโพงพางให้กับผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและประชาชนผู้ประกอบอาชีพประมงโพงพางในเขตจังหวัดสมุทรสงครามให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าอุทธรณ์ว่า กรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่าเครื่องมือโพงพางเป็นเครื่องมือประมงที่ต้องห้ามตามมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ประกอบประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ห้ามใช้เครื่องมือโพงพาง รั้วไซมาน หรือกันซุ้วไรไซมาน ลี หรือเครื่องมือที่มีลักษณะและวิธีการใช้คล้ายคลึงกัน ทำการประมง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๑) และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาตในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ และประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ผู้ที่ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางแจ้งการครอบครอง ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ จึงเป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ชอบด้วยกฎหมายแล้วนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า เห็นว่า พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒ บัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจ กำหนดมาตรการในการควบคุมการประกอบอาชีพประมงไว้หลายมาตรการ อาทิเช่น การกำหนด ขนาดตาข่ายและระยะช่องเครื่องมือทุกชนิด หรือการกำหนดระยะที่ตั้งเครื่องมือประจำที่ เป็นต้น เมื่อเปรียบเทียบในเชิงวิธีการและมาตรการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้กับเครื่องมือประมงอื่น ระหว่าง เครื่องมือประเภทประจำที่กับเครื่องมือประเภทเคลื่อนที่ เช่น อวนลาก อวนรุน และคราดหอย ซึ่งเป็นเครื่องมือทำลายล้างที่รุนแรงกว่าเครื่องมือโพงพาง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้อำนาจตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดมาตรการควบคุมขนาดอวน กำหนดเขตระยะห่างจากชายฝั่ง ที่ห้ามเข้าทำการประมง หรือกำหนดพื้นที่ห้ามทำการประมงในฤดูปลาวางไข่ แต่เครื่องมือประจำที่

/แบบเครื่องมือ...

แบบเครื่องมือโพงพางที่สามารถกำกับดูแลได้ง่ายกว่าเพราะมีข้อจำกัดตามธรรมชาติที่สามารถทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางได้เฉพาะช่วงน้ำลงหรือในช่วงน้ำเกิด (ระหว่าง ๑๓ คำ ถึง ๑๕ คำ และ ๑ คำ ถึง ๕ คำ) โดยหยุดทำในช่วงน้ำตาย (ระหว่าง ๖ คำ ถึง ๑๑ คำ) และลักษณะพื้นที่ลำคลองที่มีขนาดกว้างลึกมากน้อยต่างกัน ทั้งเครื่องมือโพงพางยังเป็นวิถีชีวิตวัฒนธรรมที่มีมาก่อนพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ บังคับใช้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กลับไม่พิจารณาในเชิงการปรับกระบวนการหรือมาตรการให้สอดคล้อง และไม่มีการกำหนดมาตรการเยียวยาใดๆ ให้แก่ผู้ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพาง ต่างกับกรณีที่มีการประกาศยกเลิกการทำประมงอวนลาก อวนรุน ที่มีการกำหนดมาตรการเยียวยาให้แก่ประชาชน และโดยก่อนที่จะออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ห้ามใช้เครื่องมือโพงพาง รื้อโซ่มาวน หรือกันชูรื้อโซ่มาวน ลี หรือเครื่องมือที่มีลักษณะและวิธีการใช้คล้ายคลึงกัน ทำการประมง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ควรทำการศึกษาผลกระทบจากการใช้เครื่องมือโพงพางในบริเวณแหล่งน้ำจืดและชายฝั่งทะเล โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับวิธีการบริหารจัดการเป็นเฉพาะกรณีหรือพื้นที่ไป เพราะสภาพพื้นที่แต่ละแห่งย่อมมีความแตกต่างกัน ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ออกประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาตในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ นั้น เป็นการดำเนินการที่ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่มีการแจ้งประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๑ ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและประชาชนในพื้นที่ทราบแต่อย่างใด ไม่มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับความเดือดร้อน ทั้งๆ ที่ ประกาศที่พิพาททั้งสองฉบับกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของประชาชนที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เข้ารื้อถอนเครื่องมือโพงพางโดยไม่มีการแจ้งล่วงหน้าก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่ชาวบ้านและผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าต้องขาดเครื่องมือในการประกอบอาชีพประมง ทั้งกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อ้างว่ามีการกำหนดขั้นตอนการแก้ไขปัญหาเครื่องมือโพงพางและเครื่องมือประจำที่ ๕ ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ ๑ สำรวจข้อมูลเครื่องมือประมงในพื้นที่ ขั้นตอนที่ ๒ สร้างความเข้าใจให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ขั้นตอนที่ ๓ ออกประกาศให้เจ้าของเครื่องมือโพงพางรื้อถอนตามกำหนดเวลา ขั้นตอนที่ ๔ เจ้าหน้าที่ทำการรื้อถอน ขั้นตอนที่ ๕ สร้างกระบวนการต่อเนื่องอย่างยั่งยืน พร้อมผลักดันเข้าแผนจังหวัด การดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าวไม่เปิดโอกาสให้ชาวบ้านและผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแต่อย่างใด

/กรณี...

กรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า การปักหลักติดตั้งเครื่องมือโพงพางต่อเนื่องตลอดแนวคลอง มีลักษณะที่เป็นการดักสัตว์น้ำที่มาตามกระแสน้ำ โดยไม่เลือกชนิด ประเภท และขนาด นำเชื่อว่าเครื่องมือโพงพางเป็นเครื่องมือประมงที่ทำลายพันธุ์สัตว์น้ำนั้น โดยที่เครื่องมือโพงพางจะใช้ทำการประมงได้เพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ไม่ใช่เครื่องมือที่วางติดตึงไว้ตลอดเวลา เมื่อไม่ใช้งานก็จะยกเครื่องมือโพงพางเก็บ สำหรับการวางเครื่องมือโพงพางจะต้องวางห่างจากฝั่งอย่างน้อย ๕ เมตร บริเวณร่องน้ำไหล เพื่อหลีกเลี่ยงสัตว์น้ำวัยอ่อนที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ ส่วนสัตว์น้ำขนาดเล็กที่ติดมากับเครื่องมือโพงพางก็เป็นสัตว์น้ำที่เป็นสัตว์ประจำถิ่นที่มีขนาดเล็ก แม้โตเต็มวัย เช่น กุ้งฝอย ที่มีขนาดเพียง ๑ ถึง ๒ เซนติเมตร กุ้งกระตอม ที่มีขนาดเพียง ๔ ถึง ๖ เซนติเมตร กุ้งตะกาด ที่มีขนาดเพียง ๕ ถึง ๖ เซนติเมตร ไม่ใช่ตัวอ่อนสัตว์น้ำที่ยังไม่โตเต็มวัย แต่อย่างใด ทั้งวิธีชีวิตผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าก็ได้พึ่งพาการประกอบอาชีพประมงโพงพางตั้งแต่บรรพบุรุษเป็นเวลาติดต่อกันมาตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๒๑ จนถึงปัจจุบัน ดังนั้น เครื่องมือโพงพางจึงเครื่องมือสำคัญในการประกอบอาชีพของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ารวมทั้งประชาชนในพื้นที่ด้วย แต่หากเครื่องมือโพงพางเป็นเครื่องมือทำลายดังที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้างจริง ทรัพยากรสัตว์น้ำในพื้นที่ก็คงไม่มีเหลือให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและประชาชนในพื้นที่ได้ทำมาหากินจนถึงทุกวันนี้ อันเป็นบทพิสูจน์ว่า เครื่องมือโพงพางในพื้นที่แม่น้ำแม่กลองและคลองยี่สารไม่ใช่เครื่องมือทำลายพันธุ์สัตว์น้ำแต่อย่างใด

การที่ศาลปกครองชั้นต้นกล่าวถึงรายงานการศึกษาวิจัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ทำการศึกษาค้นคว้าผลกระทบบของเครื่องมือโพงพางในพื้นที่คลองสรรพสามิต จังหวัดสมุทรปราการ ว่า การประกอบอาชีพประมงโพงพางเป็นการใช้เครื่องมือทำลายล้างนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเห็นว่า สภาพของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน ทั้งในลักษณะของภูมิประเทศ ลักษณะของระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ ขนาดของพื้นที่ลำน้ำ และลักษณะของคลองสรรพสามิตที่มีสภาพเสื่อมโทรมที่แตกต่างจากแม่น้ำแม่กลองและคลองยี่สาร การอ้างผลการศึกษาพื้นที่คลองสรรพสามิตเพียงพื้นที่เดียวมาใช้กับทุกพื้นที่ จึงไม่ถูกต้องไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า และแม้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะอ้างว่าได้มีการทำการสำรวจเครื่องมือโพงพางในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม แต่ก็เป็นการสำรวจเพียงชั่วคราวและไม่พิจารณาเปรียบเทียบว่าสัตว์น้ำที่จับเป็นสัตว์น้ำวัยอ่อนหรือเป็นสัตว์น้ำพันธุ์เล็ก ซึ่งเป็นสัตว์ประจำถิ่น ผลการศึกษาดังกล่าวไม่อาจใช้อ้างอิงได้ ทั้งพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะของน้ำและลุ่มเฉพาะถิ่นแตกต่างจากพื้นที่อื่น การทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพางต้องอาศัยน้ำขึ้นน้ำลงตามจันทร์คติ มิได้ทำการประมงตลอดเวลา แตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ ที่ได้รับผลกระทบจากเครื่องมือโพงพาง ดังนั้น เครื่องมือโพงพางจึงไม่เป็นเครื่องมือที่ทำลายพันธุ์สัตว์น้ำ ประกอบกับมีงานวิจัยในพื้นที่อ่าวบางตะบูน จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม มีรายละเอียดและยอมรับว่าแต่ละพื้นที่ที่มีความเป็นเฉพาะถิ่นสูง

/ควรทำการ...

ควรทำการวิจัยเป็นรายพื้นที่ไป ดังนั้น แต่ละพื้นที่ที่ใช้เครื่องมือโพงพางมีลักษณะธรรมชาติที่มีความพิเศษโดยเฉพาะแตกต่างกันไป ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ควรถือเอาการศึกษาพื้นที่หนึ่งมาใช้ในการพิจารณาอีกพื้นที่หนึ่ง ส่วนผลการศึกษาในพื้นที่ที่พิพาทที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าได้จับสัตว์น้ำขนาดเล็กวัยเจริญพันธุ์นั้นไม่ถูกต้อง เพราะสัตว์น้ำที่จับได้เป็นสัตว์น้ำที่โตเต็มวัยแต่มีขนาดเล็กตามชนิดและประเภทของสัตว์นั้นๆ สำหรับกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่าการตั้ง ปัก หรือสร้างโพงพางเป็นการจำกัดสิทธิของผู้ทำอาชีพประมงรายอื่น และกีดขวางการสัญจรทางน้ำนั้น การทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพางเป็นการทำประมงที่ถ้อยที่ถ้อยอาศัยกับประมงอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นประมงอวนลอย ประมงตกเบ็ดปลา ตกเบ็ดกุ้ง ไม่มีการแย่งกันทำมาหากินแต่เป็นการเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน สามารถหาปลาและกุ้งหรือทำประมงเบ็ดบริเวณวางโพงพางได้ ส่วนปัญหาเครื่องมือโพงพางกีดขวางทางเดินเรื่อนั้น ผู้แทนกรมเจ้าท่าได้ชี้แจงว่าปัญหาเครื่องมือโพงพางกีดขวางทางน้ำของจังหวัดสมุทรสงครามได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเสร็จแล้ว และข้อมูลจากรายงานการประชุมการแก้ไขปัญหาเครื่องมือโพงพางกีดขวางร่องน้ำทางเดินเรือ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕ ระบุว่า แม่น้ำแม่กลองจังหวัดสมุทรสงคราม ปัจจุบันไม่มีปัญหาเรื่องเครื่องมือโพงพางกีดขวางร่องน้ำทางเดินเรือ เครื่องมือโพงพางแต่ละปากจะอยู่ห่างกันมากไม่เป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือ ปรากฏตามการชี้แจงในรายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและรายงานของคณะกรรมการวุฒิสภา ดังนั้น การตั้ง ปัก หรือสร้างเครื่องมือโพงพาง จึงไม่เป็นการจำกัดสิทธิของผู้ทำอาชีพประมงรายอื่น และไม่กีดขวางการสัญจรทางน้ำ

เมื่อประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาต ในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ และประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ผู้ที่ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางแจ้งการครอบครอง ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ ใช้บังคับ โดยมีได้กำหนดมาตรการเยียวยาความเสียหายส่งผลกระทบต่อชุมชนประมงพื้นบ้านที่ใช้เครื่องมือโพงพาง ทำให้วิถีชีวิตวัฒนธรรมที่ใช้เครื่องมือโพงพางในการทำการประมงถูกทำลายไป กระทบต่ออาชีพและวิถีชีวิตของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและประชาชนในพื้นที่ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงใช้สิทธิปกป้องคุ้มครองวิถีชีวิตวัฒนธรรมและอาชีพของชุมชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ เพื่อใช้บังคับเป็นการทั่วไปในพื้นที่ที่มีการประกอบอาชีพประมงโพงพางมิใช่เพื่อปกป้องสิทธิในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามเพียงพื้นที่เดียว

ส่วนกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อแก้ไขปัญหาหรือเยียวยาความเดือดร้อนจากการต้องเลิกอาชีพประมงโพงพางให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและประชาชนผู้ประกอบอาชีพประมงโพงพางในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม นั้น

/โดยที่...

โดยที่วัตถุประสงค์การจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อให้ทำหน้าที่ในการศึกษาวินิจฉัยเกี่ยวกับการทำประมงโพงพางในจังหวัดสมุทรสงครามและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยการศึกษเพื่อประเมินผลกระทบเชิงยุทธศาสตร์ของพื้นที่และทางเลือกต่างๆ ในการกำหนดมาตรการเพื่อเป็นทางออก และการวิจัยศึกษาดังกล่าวต้องก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ประชาชน ชุมชนในท้องถิ่น และหน่วยงานผู้ทำวิจัยโดยให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น การกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายตามมติการสัมมนาเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ อันเป็นสัญญาพันธะผูกพันหรือสัญญาประชาคมที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีต่อผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและผู้ประกอบอาชีพประมงโพงพาง ก็เพื่อที่จะทำการศึกษาวินิจฉัยการใช้ข้อเท็จจริงในพื้นที่และยุติปัญหาโพงพางด้วยการทำงานวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นให้เป็นไปตามคำขอท้ายคำฟ้อง

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองแก้อุทธรณ์ว่า เครื่องมือโพงพางเป็นเครื่องมือทำการประมงโดยใช้ฉนวนลักษณะคล้ายถุง ปากอวนกางยึดอยู่กับที่ขณะทำการประมง โดยวางขวางร่องน้ำและให้กระแสน้ำพัดพาสัตว์น้ำเข้าไปในถุงอวน ทำการประมงได้ทั้งในเขตน้ำจืดและทะเล โดยเฉพาะบริเวณปากแม่น้ำและลำคลองสาขา ตลอดแนวชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นแหล่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ของธาตุอาหาร มีความหลากหลายของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ เป็นแหล่งวางไข่ และที่อยู่อาศัยเลี้ยงตัวของสัตว์น้ำวัยอ่อนหลายชนิด การทำการประมงในบริเวณนี้โดยใช้เครื่องมือโพงพาง ซึ่งมีการใช้อวนกันถุงขนาดช่องตา ๑.๕๐ ถึง ๒.๕๐ เซนติเมตร จึงทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก เพราะส่วนใหญ่จะมีการทำการประมงหลายช่องเรียงกันเป็นแถวขวางกั้นทางเดินของสัตว์น้ำและกระทบต่อการสัญจรทางน้ำ เครื่องมือโพงพางเป็นเครื่องมือทำการประมงประเภทเครื่องมือประจำที่ตามมาตรา ๔ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กำหนดห้ามบุคคลใดตั้ง หรือปัก หรือสร้างเครื่องมือประจำที่ลงในที่สาธารณะประโยชน์ส่วนที่จับสัตว์น้ำอื่นๆ ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการ เช่นว่านั้น โดยมีได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ห้ามใช้เครื่องมือโพงพาง รื้อโซมาน หรือกันชูรื้อโซมาน ลี หรือเครื่องมือที่มีลักษณะและวิธีการใช้คล้ายคลึงกัน ทำการประมง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๑ กำหนดห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดใช้เครื่องมือโพงพาง รื้อโซมาน หรือกันชูรื้อโซมาน เครื่องมือลี หรือเครื่องมือที่มีลักษณะและวิธีการใช้คล้ายคลึงกันทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำทุกแห่งทั่วราชอาณาจักร เว้นแต่ผู้ที่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการกำหนดมาตรการให้ถูกต้องเหมาะสม

/เป็นไปเพื่อ...

เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะในการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน เพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยรวม อย่างไรก็ตาม แม้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจะไม่สามารถทำประมงโดยใช้เครื่องมือโพงพาง แต่ก็ยังสามารถทำการประมงโดยใช้เครื่องมือประมงอื่นๆ เช่น อวนลอยปู อวนลอยกุ้งต่อไปได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาตในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ และประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ผู้ที่ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางแจ้งการครอบครอง ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ประกอบกับปัจจุบันหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ได้ออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๒๔/๒๕๕๘ เรื่อง การแก้ไขปัญหาค้าขายในการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม เพิ่มเติม ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘ กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อใช้เครื่องมือโพงพาง รื้อโซ่ขาม หรือกันชูรื้อโซ่ขาม เครื่องมือลี้ หรือเครื่องมืออื่นที่มีลักษณะและวิธีการคล้ายคลึงกัน เพราะเหตุที่ปัจจุบันทรัพยากรสัตว์น้ำในน่านน้ำไทยมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลมาจากการทำการประมงที่เกินศักยภาพการผลิตตามธรรมชาติ หากปล่อยให้มีการทำประมงเช่นนี้อยู่ต่อไป โดยไม่มีมาตรการในการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำที่ดีพอ จะทำให้สถานการณ์การทำประมงในประเทศไทยอยู่ในภาวะวิกฤต ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการเพื่อการจัดการทรัพยากรประมง อันแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยกำลังประสบกับภาวะวิกฤติในการจัดการทรัพยากรประมง ดังนั้น การกำหนดมาตรการห้ามใช้เครื่องมือโพงพางหรือเครื่องมืออื่นๆ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็เพื่อให้มีการจัดการทรัพยากรประมงที่ดีสืบไป และส่งผลให้คำสั่งหรือการกระทำรวมทั้งการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว เป็นคำสั่งหรือการกระทำหรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นที่สุด การที่บุคคลใดใช้หรือมีไว้ในครอบครองเครื่องมือโพงพางหรือเครื่องมืออื่นๆ ที่กำหนด จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องทำการศึกษาผลกระทบจากการใช้เครื่องมือโพงพางเฉพาะกรณีเฉพาะพื้นที่เพราะแต่ละพื้นที่มีสภาพแตกต่างกัน การศึกษาผลกระทบพื้นที่หนึ่งแล้วนำมาบังคับใช้กับทุกพื้นที่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบนั้น การกำหนดห้ามใช้เครื่องมือโพงพางตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ห้ามใช้เครื่องมือโพงพาง รื้อโซ่ขาม หรือกันชูรื้อโซ่ขาม ลี้ หรือเครื่องมือที่มีลักษณะและวิธีการใช้คล้ายคลึงกันทำการประมง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๑ ปรากฏข้อมูลวิชาการว่า การทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางเป็นการทำลายพันธุ์สัตว์น้ำอย่างร้ายแรง เนื่องจากเป็นการจับสัตว์น้ำโดยไม่เลือกชนิดและขนาด สัตว์น้ำที่จับได้ส่วนใหญ่เป็นสัตว์น้ำที่มีขนาดเล็ก

/กว่าขนาดแรก...

กว่าขนาดแรกเริ่มสืบพันธุ์ เป็นการตรวจการสืบพันธุ์ของสัตว์น้ำ ทั้งนี้ ปรากฏตามรายงาน การสำรวจทรัพยากรสัตว์น้ำที่ได้จากเครื่องมือประมงโพงพางในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ของผู้ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย เมื่อวันที่ ๑๕ วันที่ ๑๖ และวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็น พื้นที่พิพาทในคดีนี้ โดยพิจารณาจากตารางที่ ๑ ถึงตารางที่ ๓ ของรายงานสำรวจ ปรากฏ สัตว์น้ำที่จับได้ส่วนใหญ่จากเครื่องมือโพงพาง ได้แก่ กุ้งประเภทต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกุ้ง ขนาดเล็กกว่าขนาดแรกเริ่มสืบพันธุ์ และจากการศึกษาถึงต้นทุน ผลตอบแทน และความสูญเสีย ทางการเงินจากการทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพางบริเวณคลองสรรพสามิต เอกสารวิชาการ ฉบับที่ ๕/๒๕๕๒ ปรากฏผลการศึกษายืนยัน หน้าที่ ๓๗ ถึงหน้าที่ ๓๙ ว่าการทำประมง ด้วยเครื่องมือดังกล่าวส่งผลกระทบในระยะยาวต่อการประมงทั้งระบบ พ่อพันธุ์แม่พันธุ์สัตว์น้ำ ถูกจับไปก่อนที่จะปล่อยไข่เพื่อเพิ่มประชากรกุ้งในแหล่งน้ำ และความสูญเสียที่เกิดจาก การนำสัตว์น้ำเศรษฐกิจขึ้นมาใช้ก่อนขนาดแรกเริ่มสืบพันธุ์ ซึ่งถ้าหากปล่อยให้ลูกสัตว์น้ำ เจริญเติบโตได้ขนาดแรกเริ่มสืบพันธุ์จะได้ประโยชน์มากกว่า และทำการศึกษาการทำประมง ด้วยเครื่องมือโพงพางในพื้นที่น้ำจืด ที่บริเวณทะเลสาบสงขลา ลำน้ำมูลและสาขา ลำน้ำยม และสาขา ลำน้ำสงคราม ลำน้ำชีและสาขา ลำน้ำอิง และลำน้ำปิงและสาขา ปรากฏผล ความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการที่นำสัตว์น้ำขึ้นมาใช้ก่อนถึงขนาดแรกเริ่มสืบพันธุ์ หากปล่อยให้สัตว์น้ำเติบโตได้จนถึงขนาดแรกเริ่มสืบพันธุ์สัตว์น้ำ ก็จะทำให้สัตว์น้ำมีมูลค่าเพิ่มขึ้น และสามารถใช้ประโยชน์มากกว่า ปรากฏตามรายงานเอกสารประกอบการชี้แจงกรณีการแก้ไข ปัญหาการทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพาง อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงฟังไม่ขึ้น

โดยที่ประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพาง ที่ไม่ได้รับอนุญาต ในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ นั้น เป็นกรณีที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดชายทะเลทุกจังหวัดปฏิบัติตามแนวทางที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนด มิได้ เป็นประกาศที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย เป็นเพียงการแจ้งประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้ประกอบการ อาชีพประมงโพงพางในพื้นที่ให้ทราบเป็นการล่วงหน้าว่า การทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพาง เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและให้โอกาสเจ้าของเครื่องมือโพงพางทำการรื้อถอนเพื่อให้ สามารถนำเสาโพงพางและอวนไปใช้ประโยชน์อื่นได้เท่านั้น ส่วนประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ผู้ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางแจ้งการครอบครอง ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ เป็นเพียงการแจ้งประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้ประกอบการอาชีพประมงโพงพางแจ้งข้อมูลการครอบครอง เครื่องมือโพงพางต่อทางราชการเพื่อที่จะดำเนินการช่วยเหลือต่อไป มิใช่ประกาศที่ออก โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายแต่อย่างใด ประกาศทั้งสองฉบับที่พิพาทมิได้มีสภาพบังคับ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าอาจไม่ดำเนินการรื้อถอนหรือไม่มาแจ้งการครอบครองเครื่องมือโพงพางก็ได้ และการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะอาศัยอำนาจตามกฎหมายในการเข้ารื้อถอน

/เครื่องมือ...

เครื่องมือโพงพางข้างต้น ก็เป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ถือเป็น “ปฏิบัติการทางปกครอง” ที่ไม่ต้องจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพราะไม่ใช่การดำเนินโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ ตามมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และได้กระทำการโดยอาศัยอำนาจตามประกาศทั้งสองฉบับตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศทั้งสองฉบับดังกล่าว เมื่อฟังว่าประกาศทั้งสองฉบับที่พิพาทไม่ใช่ “กฎ” แล้ว ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจกำหนดคำบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ส่วนคำขอห้ามมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามไปก่อนหน้านี้ เป็นคำขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองงดเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามมาตรา ๘๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้รัฐต้องดูแลและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การรื้อถอนเครื่องมือทำการประมงที่ผิดกฎหมายถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องดำเนินการ คำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงเป็นคำขอที่ศาลไม่อาจกำหนดคำบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

นอกจากนี้ การขอลุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองตามคำขอท้ายอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า นั้น เมื่อประกาศทั้งสองฉบับที่พิพาทไม่มีสภาพบังคับเป็นการทั่วไป ไม่ใช่ “กฎ” ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงไม่อาจมีคำขอให้มีการขอลุเลาการบังคับได้ แต่อาจถือเป็นคำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาได้ แต่หากศาลเห็นสมควรมีคำสั่งดังกล่าวก็อาจทำให้เกิดอุปสรรคแก่การบริหารงานของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง เนื่องจากเครื่องมือโพงพางเป็นเครื่องมือทำการประมงที่เป็นอันตรายต่อพันธุ์สัตว์น้ำอย่างร้ายแรง หากปล่อยให้ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางต่อไปจะส่งผลกระทบต่อวงจรชีวิตและการสืบพันธุ์ของสัตว์น้ำ และเครื่องมือทำการประมงดังกล่าวมีใช้อยู่ทั่วประเทศ จะทำให้เกิดผลกระทบต่อแผนงานและการบังคับใช้กฎหมายของทั้งประเทศอีกด้วย

สำหรับปัญหาเครื่องมือโพงพางกีดขวางการสัญจรทางน้ำนั้น เนื่องจากลักษณะการใช้เครื่องมือโพงพางจะมีการปักหลักติดตั้งเครื่องมือโพงพางต่อเนื่องตลอดแนวคลอง โดยตั้งวางสลับตำแหน่งแบบฟันปลาฝั่งซ้ายและฝั่งขวาแม่น้ำหรือลำคลองในลักษณะที่เป็นการดักสัตว์น้ำตามทางเดินของสัตว์น้ำที่มาตามกระแสน้ำ โดยไม่เลือกชนิด ประเภท และขนาด แม้จะมีการนำถุงโพงพางขึ้นจากน้ำ แต่เสาโพงพางก็ยังอยู่เป็นอุปสรรคในการสัญจรทางน้ำ

/เป็นอันตราย...

เป็นอันตรายต่อผู้สัญจร และเป็นอุปสรรคต่อการใช้เครื่องมือประมงอื่น เช่น แห รอบปู อวนลอยปลา อวนลอยกุ้ง เบ็ดราว เบ็ดตกกุ้ง ซึ่งใช้ในการประมงเช่นเดียวกัน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง อวนลอยกุ้ง เนื่องจากอวนลอยกุ้งจะลอยไปตามกระแสน้ำ ถ้าหากอวนลอยกุ้งลอยไปติดเครื่องมือโพงพาง ก็จะทำให้ไม่สามารถจับสัตว์น้ำได้ และทำให้เครื่องมือดังกล่าวได้รับความเสียหายอีกด้วย

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าอ้างว่า เครื่องมือโพงพางในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ไม่ใช่เครื่องมือประมงที่ทำลายพันธุ์สัตว์น้ำ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นำผลการศึกษาวิจัยเครื่องมือโพงพางในพื้นที่คลองสรรพสามิต จังหวัดสมุทรปราการ มาใช้ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย การประกอบอาชีพประมงโพงพางกับประมงประเภทอื่น มีลักษณะพึ่งพาอาศัยกันมาโดยตลอด ไม่เป็นการจำกัดสิทธิของผู้ประกอบอาชีพประมงรายอื่น ไม่กีดขวางทางเดินเรือ ประกาศทั้งสองฉบับที่พิพาทส่งผลกระทบต่อชุมชนประมงพื้นบ้านที่ใช้เครื่องมือโพงพาง ทำให้วิถีชีวิตวัฒนธรรมที่ใช้เครื่องมือโพงพางในการทำประมงถูกทำลาย โดยไม่มีมาตรการเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าซึ่งประกอบอาชีพโดยสุจริต ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงใช้สิทธิปกป้องคุ้มครองวิถีชีวิต วัฒนธรรม และอาชีพของประชาชนในชุมชนตามมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นั้น โดยที่เจตนารมณ์ของมาตรา ๖๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้ความคุ้มครองบุคคลซึ่งรวมตัวกันเป็นชุมชน หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่จะมีสิทธิในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะต้องเป็นการจัดการอย่างสมดุลและยั่งยืนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด แต่การใช้เครื่องมือโพงพางทำการประมง มีข้อมูลวิชาการอ้างอิงได้ว่าเป็นการจับสัตว์น้ำก่อนวัยอันควร มิใช่การจัดการอย่างสมดุลและยั่งยืนจึงไม่ได้รับการคุ้มครองจากรัฐธรรมนูญ ส่วนประเด็นที่มาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้สิทธิบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์บำรุงและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้ดำรงชีพได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตนได้รับความคุ้มครองตามความเหมาะสมนั้น การทำการประมงโดยใช้เครื่องมือโพงพางของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจะทำให้การดำรงชีวิตของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและคุณภาพชีวิตของผู้ประกอบอาชีพประมงรายอื่นได้รับผลกระทบทุกราย การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ในการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ผิดกฎหมาย มิได้เป็นการดำเนินการโครงการหรือกิจการที่อาจเกิดผลกระทบต่อชุมชน แต่เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเท่านั้น หากผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเลิกทำประมงโพงพางย่อมเป็นผลดีต่อชุมชนในระยะยาว ทั้งนี้ ปรากฏผลว่าในหลายพื้นที่ที่เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการรื้อถอน

/โพงพาง...

โพงพางจะมีปริมาณสัตว์น้ำเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ การอ้างและใช้สิทธิตามมาตรา ๒๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ต้องเป็นการใช้สิทธิและเสรีภาพของตน เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยที่เครื่องมือโพงพางเป็นเครื่องมือที่ทางกันและดักจับสัตว์น้ำ โดยไม่เลือกทั้งชนิดและขนาดมิให้หลุดรอดไปสู่เครื่องมือทำการประมงชนิดอื่น การทำการประมงโดยใช้เครื่องมือโพงพางจึงเป็นการละเมิดสิทธิในการประกอบอาชีพของบุคคลที่จะใช้เครื่องมือชนิดอื่นที่จะต้องมีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรมตามมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และเป็นการขวางกั้นทางสัญจรทางน้ำอันเป็นการละเมิดเสรีภาพในการเดินทางตามมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ดังนั้น การอ้างและใช้สิทธิในลักษณะดังกล่าวจึงเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต บุคคลอื่นย่อมมีอำนาจป้องกันประเทศ รักษาผลประโยชน์ของชาติตามมาตรา ๗๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้เช่นกัน ส่วนการกำหนดมาตรการเยียวยาความเสียหายผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้กำหนดมาตรการเยียวยาความเสียหายเป็นรายบุคคล แต่จะเยียวยาในเชิงสาธารณะ โดยหลังจากเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการรื้อถอนโพงพางแล้ว จะมีการปล่อยชนิดพันธุ์สัตว์น้ำลงในแม่น้ำเพื่อเพิ่มจำนวนสัตว์น้ำ

สำหรับการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและประชาชนผู้ประกอบอาชีพประมงโพงพาง เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ โดยมีข้อสรุปร่วมกันให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่าย ประกอบด้วยตัวแทนผู้ประกอบอาชีพประมงโพงพาง หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานวิชาการหรือหน่วยงานวิจัยที่เป็นกลางและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย แต่ปัจจุบันยังไม่มี การแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพียงได้รับเชิญให้ส่งวิทยากรเข้าร่วมสัมมนาเท่านั้น ผู้ที่เข้าร่วมการสัมมนาส่วนใหญ่เป็นกลุ่มของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าที่มีความประสงค์จะแต่งตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อทำการศึกษาวิจัย ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่ต้องการให้มีการตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดเพื่อดำเนินการช่วยเหลือหรือจัดหาอาชีพให้แก่ชาวประมงที่ได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีข้อมูลทางวิชาการที่เพียงพอแล้ว และดำเนินการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ผิดกฎหมายตามอำนาจหน้าที่ มติการสัมมนาเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ จึงเป็นความเห็นหรือข้อเสนอของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทั้งสิ้น และกรณีใดจะเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ หรือไม่นั้น ต้องเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดหน้าที่ให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติด้วย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้ดำเนินการตามมติหรือ

/ข้อเสนอให้...

ข้อเสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อหาทางออกของปัญหาประมงโพงพาง จึงมิใช่กรณีละเอียดอ่อนตามที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต้องปฏิบัติและมีใช้กรณีปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงฟังไม่ขึ้น

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์ว่า เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ เครือข่ายประมงพื้นบ้านลุ่มน้ำแม่กลองร่วมกับคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา คณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนและฐานทรัพยากร ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และมูลนิธิเพื่อการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ (ประเทศไทย) (Thai Water Partnership Thailand) ได้จัดสัมมนา เรื่อง สิทธิชุมชน กฎหมาย และการจัดการทรัพยากรประมงพื้นบ้าน ณ ศาลากลางจังหวัดสมุทรสงคราม และผู้เข้าร่วมสัมมนาได้มีมติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อหาทางออกของปัญหาประมงโพงพางด้วยการทำวิจัยแบบมีส่วนร่วมนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นเพียงผู้ได้รับเชิญให้จัดส่งวิทยากรในการเข้าร่วมสัมมนาเท่านั้น ผู้ที่เข้าร่วมการสัมมนาส่วนใหญ่เป็นกลุ่มของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าที่มีความประสงค์จะแต่งตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อทำการศึกษาวิจัย ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่ต้องการให้มีการตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดเพื่อดำเนินการช่วยเหลือหรือจัดหาอาชีพให้แก่ชาวประมงที่ได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีข้อมูลทางวิชาการที่เพียงพอแล้ว และดำเนินการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ผิดกฎหมายตามอำนาจหน้าที่ มติการสัมมนาเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ จึงเป็นความเห็นหรือข้อเสนอของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทั้งสิ้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้เห็นพ้องด้วย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้จัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อหาทางออกของปัญหาประมงโพงพาง จึงมิใช่การละเอียดอ่อนตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ นอกจากนี้ กรณีจะเป็นไปตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ต้องเป็นเรื่องที่กฎหมายกำหนดหน้าที่ให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องกระทำ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นหน่วยงานของรัฐมีภารกิจเกี่ยวกับการศึกษา วิจัย และพัฒนาด้านการประมงเพื่อการพัฒนาทรัพยากรประมง ควบคุมการทำประมง การผลิตสัตว์น้ำ และผลิตภัณฑ์ประมงที่มีมาตรฐานถูกสุขอนามัยให้มีปริมาณเพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศและสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ ตลอดจนใช้ทรัพยากรประมงและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องอย่างยั่งยืน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ต่างๆ อาทิเช่น อำนาจหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการประมง อำนาจหน้าที่ในการศึกษาค้นคว้า วิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับการประมง หรืออำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรการในการทำการประมง ทั้งนี้ ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร

/ราชการแผ่นดิน...

ราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยเป็นผู้รับนโยบายและคำสั่งจากนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มาปฏิบัติการให้เหมาะสมกับท้องถิ่นและประชาชน และเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหาร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัดและรับผิดชอบในราชการจังหวัดและอำเภอ การดำเนินการตามมติให้จัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อหาทางออกของปัญหาประมงโพงพางดังกล่าวหรือไม่ จึงมิใช่กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องกระทำไว้โดยตรงหรือโดยชัดแจ้ง ดังนั้น จึงมิใช่กรณีการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต้องปฏิบัติ และมีใช้กรณีปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ยกฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า

ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าแก้อุทธรณ์ว่า กรณีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายจากการจัดสัมมนา เรื่อง สิทธิชุมชน กฎหมาย และการจัดการทรัพยากรประมงพื้นบ้าน เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ นั้น คณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำ ทะเล และชายฝั่ง ในคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา ได้มีมติรับรองมติการสัมมนาดังกล่าวแล้ว โดยที่ประชุมเห็นชอบร่วมกันว่าควรให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่าย ได้แก่ ตัวแทนชาวประมง โพงพาง ตัวแทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานวิชาการหรือหน่วยงานวิจัยที่เป็นกลาง และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะเป็นผู้แต่งตั้งขึ้น ซึ่งในการประชุมแต่ละครั้งจะมีตัวแทนของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเข้าร่วมในที่ประชุมด้วย ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ชี้แจงเรื่องการแก้ไขปัญหาเครื่องมือทำการประมงโพงพาง การจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อทราบถึงมติที่ประชุมดังกล่าว และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ไม่ขัดข้องในกรณีที่จังหวัดสมุทรสงครามจะแต่งตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อแก้ไขปัญหาคือเครื่องมือโพงพางในพื้นที่ของจังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนองค์ประกอบและรายชื่อของคณะกรรมการนั้นขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่งตั้งจากหน่วยงานที่รับผิดชอบอยู่ในพื้นที่ต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็ไม่เคยปฏิเสธเกี่ยวกับการกิจดังกล่าวแต่อย่างใด ดังนั้น ที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่ามิได้มีความประสงค์ที่จะจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อการศึกษาหาทางออกของปัญหาประมงโพงพางให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและประชาชนผู้ประกอบอาชีพประมงโพงพาง ตามมติการสัมมนาเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ นั้น จึงไม่อาจรับฟังได้

สำหรับประเด็นที่ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อหาทางออกของปัญหาประมงโพงพางดังกล่าว นั้น มิใช่การละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่

/หรือปฏิบัติ...

หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร เนื่องจากไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีหน้าที่ต้องกระทำการเช่นนั้น โดยที่กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๒ (๒) และข้อ ๑๑ (๔) กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่ดำเนินการในการศึกษาและค้นคว้า วิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับเครื่องมือประมงและวิชาการที่เกี่ยวข้องส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรต่างๆ ในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง ประกอบกับข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นพ้องด้วยกับกรณีที่จังหวัดสมุทรสงครามจะแต่งตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อแก้ไขปัญหาเครื่องมือโพงพางในพื้นที่ของจังหวัดสมุทรสงคราม ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องปฏิบัติตามมติการสัมมนาให้มีการดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อหาทางออกของปัญหาประมงโพงพางหรือดำเนินการให้มีการพัฒนาด้านเครื่องมือประมง โดยถือเป็นหน้าที่ที่ได้บัญญัติไว้ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมประมง ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและสำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสงครามในการปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการประมง และมีหน้าที่จัดให้มีการคุ้มครองป้องกัน ส่งเสริม และช่วยเหลือประชาชนและชุมชนที่ด้อยโอกาสเพื่อให้ได้รับความเป็นธรรมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง ตามมาตรา ๗/๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม มาตรา ๕๒/๑ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้จัดเวทีสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและประชาชนผู้ประกอบอาชีพประมงโพงพาง โดยมีข้อสรุปร่วมกันให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ อันเป็นพันธะผูกพันหรือสัญญาประชาคมที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีต่อผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและผู้ประกอบอาชีพประมงโพงพางเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือหาแนวทางช่วยเหลือผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและผู้ประกอบอาชีพประมงโพงพางให้เป็นรูปธรรมตามมติการสัมมนาดังกล่าว

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดไม่จัดให้มีการนั่งพิจารณาคดี คู่กรณีไม่ได้ยื่นคำแถลงเป็นหนังสือ และไม่ได้แจ้งความประสงค์ให้ศาลจัดให้มีการนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์เป็นหนังสือของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาพยานหลักฐานในคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำอุทธรณ์ และคำแก้อุทธรณ์แล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ห้ามใช้เครื่องมือโพงพาง รื้อโซมาน หรือกั้นขูร์โซมาน ลี หรือเครื่องมือ

/ที่มีลักษณะ...

ที่มีลักษณะและวิธีการใช้คล้ายคลึงกัน ทำการประมง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๑) วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๑ ห้ามมิให้มีการใช้เครื่องมือดังกล่าวทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำทุกแห่งทั่วราชอาณาจักร ยกเว้นผู้ที่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือ ที่ กษ ๐๕๑๐/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๓ แจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชายทะเลทุกจังหวัดดำเนินการ เพื่อแก้ปัญหาการใช้เครื่องมือประมงโพงพางที่ติดตั้งโดยไม่ได้รับอนุญาต แบ่งการดำเนินการ เป็น ๕ ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ ๑ สำรวจข้อมูลเครื่องมือโพงพาง ขั้นตอนที่ ๒ ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจให้ชุมชนทราบว่าการทำประมงโพงพางโดยไม่ได้รับอนุญาตมีความผิด ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ขั้นตอนที่ ๓ ออกประกาศให้เจ้าของเครื่องมือโพงพาง ที่ไม่ได้รับอนุญาตรื้อถอนตามกำหนดเวลา ขั้นตอนที่ ๔ เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการรื้อถอนและ จับกุมผู้ฝ่าฝืน และขั้นตอนที่ ๕ สร้างกระบวนการต่อเนื่องอย่างยั่งยืน หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาต ในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ สั่งให้ผู้ที่ทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพาง โดยไม่ได้รับอนุญาตทำการรื้อถอนโพงพางภายในสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศดังกล่าว โดยแจ้งว่าเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ และประกาศกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ เรื่อง ห้ามใช้เครื่องมือโพงพาง รื้อโซ่มา หรือกันขั้วโซ่มา ลี หรือเครื่องมือ ที่มีลักษณะและวิธีการใช้คล้ายคลึงกัน ทำการประมง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๑ โดยปิดประกาศดังกล่าว ณ ที่ว่าการอำเภอเมืองสมุทรสงคราม ติดประกาศ ที่เสาโพงพาง ประชาสัมพันธ์ผ่านที่ประชุมผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่งประกาศให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปิดประกาศประชาสัมพันธ์ และแจ้งประชาสัมพันธ์ผ่าน วิทยุกระจายเสียงสมาคมประมงสมุทรสงคราม ส่วนอำเภออัมพวาได้มีหนังสือถึงผู้ประกอบการอาชีพ ประมงโพงพางแจ้งให้ทราบถึงประกาศดังกล่าว หลังจากมีประกาศข้างต้นเจ้าหน้าที่ของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เข้าทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางอย่างต่อเนื่อง ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะ ผู้แทนเครือข่ายประมงพื้นบ้านลุ่มน้ำแม่กลองและผู้ประกอบการอาชีพประมงโพงพางบ้านยี่สาร อำเภออัมพวา ได้มีหนังสือโต้แย้งคัดค้านประกาศดังกล่าวโดยขอให้ทบทวนและผ่อนผัน การรื้อถอนโพงพางไปยังหลายหน่วยงาน ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และมูลนิธิเพื่อการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ (ประเทศไทย) (Thai Water Partnership Thailand) ได้จัดสัมมนา เรื่อง สิทธิชุมชน กฎหมาย และการจัดการทรัพยากรประมงพื้นบ้าน เพื่อรับฟังความคิดเห็นในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนของผู้ประกอบการอาชีพประมง โพงพาง โดยมีข้อสรุปให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่าย เพื่อหาทางออกของปัญหาโพงพาง แต่จนถึงปัจจุบันยังไม่มี การแต่งตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายดังกล่าว หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

/ได้ออกประกาศ...

ได้ออกประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ผู้ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางแจ้งการครอบครอง ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าซึ่งเป็นผู้มีภูมิลำเนาและประกอบอาชีพประมงโพงพางในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาตในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ และประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ผู้ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางแจ้งการครอบครอง ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเครื่องมือโพงพางไม่ใช่เครื่องมือประจำที่และไม่ใช้เครื่องมือประมงที่ทำลายพันธุ์สัตว์น้ำอย่างร้ายแรงตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ห้ามใช้เครื่องมือโพงพาง รื้อโซมาน หรือกันชูรื้อโซมาน ลี หรือเครื่องมือที่มีลักษณะและวิธีการใช้คล้ายคลึงกันทำการประมง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๑ และก่อนออกประกาศทั้งสองฉบับที่มีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและผู้ประกอบอาชีพประมงโพงพาง ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้ดำเนินการให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมหรือรับฟังความเห็นของประชาชนในพื้นที่ ส่วนผลสำรวจดักจับสัตว์น้ำโดยเครื่องมือโพงพางพบว่าสัตว์น้ำขนาดเล็กเพราะเหตุเป็นสัตว์น้ำประจำถิ่นที่แม่โตเต็มวัยแต่ก็มีขนาดตัวที่เล็กตามประเภทและชนิดของสัตว์น้ำนั้น ไม่ใช่สัตว์น้ำตัวอ่อน และโดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีหน้าที่ต้องดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อหาทางออกของปัญหาการทำประมงโพงพางตามมติการสัมมนาเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ แต่จนถึงปัจจุบันผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยังมิได้ดำเนินการตามมติดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองละเลยต่อหน้าที่ที่ต้องจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่ายเพื่อหาทางออกของปัญหาการทำประมงโพงพาง ดังนั้น เมื่อประกาศทั้งสองฉบับที่พิพาทไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเข้ารื้อถอนเครื่องมือโพงพางของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและประชาชนผู้ประกอบอาชีพประมงโพงพาง จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้รับความเดือดร้อนเสียหายต้องสูญเสียอาชีพและวิถีชีวิตการทำประมงโพงพางที่สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองกลาง) เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาตในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ และประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ผู้ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางแจ้งการครอบครอง ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ ขอให้ศาลมีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองรื้อถอนเครื่องมือโพงพางในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการตั้งคณะกรรมการสามฝ่าย (ไตรภาคี) เพื่อศึกษาหาทางออกของปัญหาการทำประมงโพงพางตามมติการสัมมนาเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ ต่อมาศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่าย (ไตรภาคี)

/เพื่อแก้ไข...

เพื่อแก้ไขปัญหาหรือเยียวยาความเดือดร้อนจากการต้องเลิกอาชีพประมงโพงพางให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งเก่าและประชาชนผู้ประกอบการอาชีพประมงโพงพางในเขตจังหวัดสมุทรสงครามให้แล้วเสร็จ ภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ผู้ฟ้องคดีทั้งเก่าและผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น จึงยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดเป็นคดีนี้

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณากฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแล้ว

คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งเก่าและผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาตในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ และประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ผู้ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพาง แจ้งการครอบครอง ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ บัญญัติว่า ในพระราชบัญญัตินี้... (๑๒) "เครื่องมือประจำที่" หมายความว่า เครื่องมือทำการประมงซึ่งใช้วิธีลงหลัก ปัก ผูก ชิง รั้ง ถ่วง หรือวิธีอื่นใด อันทำให้เครื่องมือนั้นอยู่กับที่ในเวลาทำการประมง... (๑๖) "พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ข้าราชการประจำจังหวัดและนายอำเภอท้องที่ พนักงานประมง และผู้ซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้มีหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้... มาตรา ๓๑ บัญญัติว่า ห้ามมิให้บุคคลใดตั้ง หรือปัก หรือสร้างเครื่องมือประจำที่ลงในที่สาธารณะประโยชน์ ส่วนที่จับสัตว์น้ำอื่นๆ ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการเช่นนั้น โดยมีได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า รัฐมนตรีหรือข้าหลวงประจำจังหวัดโดยอนุมัติรัฐมนตรีเฉพาะภายใน เขตท้องที่ของตน มีอำนาจประกาศกำหนดได้ดังต่อไปนี้... (๒) กำหนดมิให้ใช้เครื่องมือทำการประมง อย่างหนึ่งอย่างใดในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด... มาตรา ๕๘ บัญญัติว่า ให้ข้าหลวงประจำจังหวัด มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้รับอนุญาตรื้อถอนเครื่องมือทำการประมง สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งใดๆ ในที่จับ สัตว์น้ำ ซึ่งได้กระทำโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งประทอนบัตรหรือใบอนุญาตได้สิ้นอายุแล้ว บรรดาที่เป็นของผู้รับอนุญาตค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนดังกล่าวแล้ว ให้ผู้รับอนุญาตเป็นผู้ออก มาตรา ๕๙ บัญญัติว่า ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจทำการรื้อถอน ทำลายหรือยึดเครื่องมือ ซึ่งตั้งอยู่ในที่จับสัตว์น้ำ โดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ และสิ่งต่างๆ ซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๕๘ ในกรณีที่ผู้รับคำสั่งไม่ได้รื้อถอนไปภายในเวลาอันสมควร ค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนดังกล่าว ให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ฝ่าฝืนเป็นผู้ออก และมาตรา ๖๐ บัญญัติว่า การประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้ามิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นพิเศษในพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้ทำเป็นหนังสือปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ และศาลากลางจังหวัดประจำท้องที่เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เมื่อพระราชบัญญัติการประมง

/พ.ศ. ๒๕๕๐...

พ.ศ. ๒๔๙๐ มีผลใช้บังคับ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณา
ลดจำนวนเครื่องมือโพงพาง ไร่ไชมาน และกันชูไร่ไชมาน ประเภทประจำที่ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม
๒๔๙๑ ห้ามมิให้เปิดที่ทำโพงพาง ไร่ไชมาน และกันชูไร่ไชมานแห่งหนึ่งแห่งใดหรือช่องหนึ่งช่องใด
ซึ่งตั้งอยู่บริเวณลำแม่น้ำหรือลำคลองเป็นการเพิ่มจำนวนขึ้น ยกเว้นที่ตั้งทำการอยู่ในทะเล
หรือบริเวณอ่าว โดยมีได้อยู่ในเขตบริเวณของลำแม่น้ำหรือลำคลอง และได้ออกประกาศกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ห้ามใช้เครื่องมือโพงพาง ไร่ไชมาน หรือกันชูไร่ไชมาน ลี หรือเครื่องมือที่มี
ลักษณะและวิธีการใช้คล้ายคลึงกัน ทำการประมง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน
๒๕๒๑ กำหนดห้ามมิให้มีการใช้เครื่องมือต่างๆ รวมทั้งโพงพางทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำทุกแห่ง
ทั่วราชอาณาจักร อันเป็นการทำลายพันธุ์สัตว์น้ำอย่างร้ายแรง ยกเว้นผู้ที่ได้รับอนุญาตจากพนักงาน
เจ้าหน้าที่ โดยผู้ที่ทำประมงโพงพางจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตมาก่อนวันที่ ๒๗ กันยายน
๒๕๐๓ หากผู้ได้รับอนุญาตรายเดิมไม่สามารถทำการประมงได้กรณีใดก็ตาม ห้ามโอนใบอนุญาต
ให้แก่ผู้อื่น รวมทั้งผู้รับมรดก โดยให้จังหวัดประกาศยุบเลิกโพงพางที่อนุญาตแห่งนั้นเสีย และให้
จำหน่ายออกจากทะเบียนที่จับสัตว์น้ำ จากบทบัญญัติของกฎหมายและข้อกำหนดในประกาศ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า นับตั้งแต่ได้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติ
การประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ เป็นต้นมา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณา
ลดจำนวนเครื่องมือโพงพาง ประเภทประจำที่ เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๔๙๑ ห้ามมิให้เปิดที่ทำ
โพงพางในบริเวณแม่น้ำหรือลำคลองเพิ่มขึ้น ยกเว้นในทะเลหรือบริเวณอ่าวเท่านั้น ต่อมา
ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ก็ได้มีการออกประกาศโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายเพื่อกำหนดห้ามใช้เครื่องมือ
โพงพางทำการประมงในการจับสัตว์น้ำทุกแห่งทั่วราชอาณาจักร เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก
พนักงานเจ้าหน้าที่เท่านั้น เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้รับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเป็นผู้ประกอบอาชีพ
ประมงโพงพางโดยมีผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้แทนเครือข่ายประมงพื้นบ้านลุ่มน้ำแม่กลอง โดยไม่ปรากฏว่า
ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเป็นผู้ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางใน
แม่น้ำแม่กลองและคลองสาขาแต่อย่างใด ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือ ที่ กษ ๐๕๑๐/ว ๒๓๔
ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๓ แจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชายทะเลทุกจังหวัดดำเนินการเพื่อแก้ปัญหา
การใช้เครื่องมือโพงพางที่ติดตั้งโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยแบ่งการดำเนินการเป็น ๕ ขั้นตอน
ได้แก่ ขั้นตอนที่ ๑ สำรวจข้อมูลเครื่องมือโพงพาง ขั้นตอนที่ ๒ ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ
ให้ชุมชนทราบว่าการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางโดยไม่ได้รับใบอนุญาตผิดกฎหมาย ขั้นตอนที่ ๓
ออกประกาศให้เจ้าของเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาตรื้อถอนตามกำหนดเวลา ขั้นตอนที่ ๔
เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการรื้อถอนและจับกุมผู้ฝ่าฝืน และขั้นตอนที่ ๕ สร้างกระบวนการต่อเนื่อง
อย่างยั่งยืนผลักดันเข้าแผนจังหวัด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้ออกประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม
เรื่อง ให้ทำการรื้อถอนเครื่องมือโพงพางที่ไม่ได้รับอนุญาตในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม ลงวันที่ ๒๑

/สิงหาคม...

สิงหาคม ๒๕๕๕ ให้ผู้ที่ทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพางโดยไม่ได้รับอนุญาตทำการรื้อถอนโพงพางภายในสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศดังกล่าว โดยแจ้งว่าเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๔๐ และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ห้ามใช้เครื่องมือโพงพาง รื้อโซ่มาวนหรือกันชูรื้อโซ่มาวน ลี หรือเครื่องมือที่มีลักษณะและวิธีการใช้คล้ายคลึงกัน ทำการประมง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๑ และต่อมาได้ออกประกาศจังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง ให้ผู้ทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางแจ้งการครอบครอง ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ เพื่อเป็นการแจ้งให้ผู้เป็นเจ้าของเครื่องมือประมงโพงพางในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามไปแจ้งการครอบครองเครื่องมือดังกล่าวต่อสำนักงานประมงอำเภอในพื้นที่หรือสำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสงครามเท่านั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกประกาศจังหวัดสมุทรสงครามที่พิพาททั้งสองฉบับ เป็นการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามหนังสือสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ กษ ๐๕๑๐/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๓ ที่แจ้งเวียนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชายทะเลทุกจังหวัดดำเนินการแก้ไขปัญหาการใช้เครื่องมือประมงโพงพางที่ติดตั้งโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งเมื่อได้พิจารณาเนื้อหาของประกาศที่พิพาทฉบับแรกแล้วมีลักษณะเป็นการแจ้งเตือนให้ผู้ที่ทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพางโดยไม่ได้รับอนุญาตทราบว่า การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายและประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ข้างต้น ส่วนถ้อยคำที่ขอให้ผู้ครอบครองและติดตั้งเครื่องมือโพงพางโดยไม่ได้รับอนุญาต ทำการรื้อถอนภายในสามสิบวันนั้น ก็เป็นเพียงมาตรการในทางบริหารที่ประสงค์จะผ่อนผันให้ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายปรับปรุงแก้ไขการกระทำผิดก่อนที่จะมีการดำเนินการตามกฎหมายต่อไป สำหรับเนื้อหาของประกาศที่พิพาทฉบับที่สองก็มีลักษณะเป็นการขอความร่วมมือให้ผู้ที่เป็นเจ้าของเครื่องมือโพงพาง แจ้งการครอบครองเครื่องมือดังกล่าวต่อสำนักงานประมงอำเภอในพื้นที่ภายในเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ โดยประกาศที่พิพาททั้งสองฉบับมิได้มีการอ้างว่าเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายเพื่อให้กระทำการหรืองดเว้นหรือเป็นการกระทำอันมีลักษณะเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ที่จะมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า ประกาศที่พิพาททั้งสองฉบับจึงไม่มีสภาพบังคับทางกฎหมายในลักษณะของคำสั่งหรือกฎแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงมิใช่เป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากประกาศที่พิพาท ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนประกาศที่พิพาททั้งสองฉบับตามความในมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าที่ว่า ประกาศที่พิพาททั้งสองฉบับไม่มีการรับฟังความคิดเห็นทั้งที่กระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของประชาชนที่จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และไม่มีการทำการศึกษาผลกระทบจากการใช้เครื่องมือโพงพางโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่จึงฟังไม่ขึ้น

/ประเด็นที่สอง...

ประเด็นที่สอง ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่าย (ไตรภาคี) เพื่อแก้ไขปัญหาประมงโพงพางตามมติการสัมมนาเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้... (๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ... และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองหรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้น ต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ากล่าวอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองละเลยต่อหน้าที่เรื่องข้อเสนอกับการดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่าย (ไตรภาคี) เพื่อการศึกษาหาทางออกของปัญหาการทำประมงโพงพางตามมติการสัมมนาเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ นั้น เห็นว่า ข้อเสนอดังกล่าวเป็นมติหรือข้อสรุปที่เกิดขึ้นจากการจัดเวทีสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนผู้ประกอบการอาชีพประมงโพงพาง เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ มิใช่หน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องปฏิบัติในลักษณะที่เป็นอำนาจผูกพัน หากแต่เป็นเพียงการใช้อำนาจในทางบริหารของฝ่ายปกครองที่จะดำเนินการตามข้อสรุปจากการสัมมนาดังกล่าวเท่านั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอดังกล่าวจึงมิใช่การละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงมิใช่เป็นผู้เดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ดำเนินการตามข้อเสนอ จึงไม่เป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าในข้อหานี้จึงไม่อาจรับฟังได้

สำหรับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าในประเด็นอื่นนอกจากนี้ เห็นว่า ไม่มีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงคำวินิจฉัยแต่อย่างใด

การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจัดตั้งคณะกรรมการสามฝ่าย (ไตรภาคี) เพื่อแก้ไขปัญหาหรือเยียวยาความเดือดร้อนจากการต้องเลิกอาชีพประมงโพงพางให้กับผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าและประชาชนผู้ประกอบการอาชีพประมงโพงพางในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม

/ให้แล้วเสร็จ...

ให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก นั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย

พิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้ยกฟ้อง

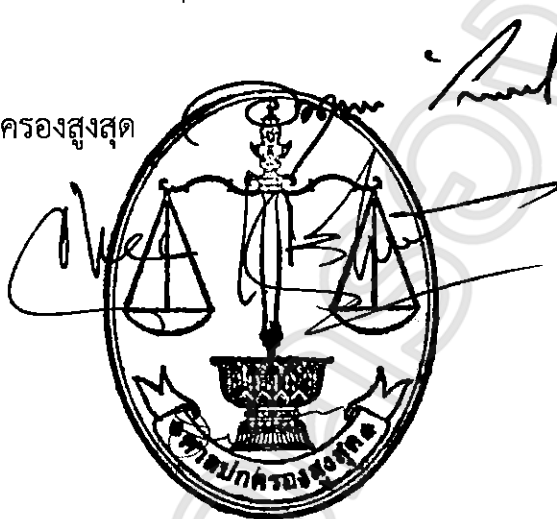
นายไพโรจน์ มินเด็น
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายอนุวัฒน์ ธาราแสง
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายอำพน เจริญชีวินทร์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นางสมาลี ลิ้มป้อวาท
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายวิบูลย์ กัมมระบุตร
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายไชยเดช ตันติเวสส

